

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 128/24
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Јасне Лозук, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., кога заступа пуномоћник адвокат Драган Субашић из Београда, др.Александра Костића бр. 4, против тужене-противтужиле ББ из ..., коју заступа пуномоћник адвокат Снежана Раденковић из Београда, Булевар Зорана Ђинђића бр. 45в/9, ради вршења родитељског права, одлучујући о жалби тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П2 419/20 од 16.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П2 419/20 од 16.06.2023. године у ставу првом изреке и делу става четвртог изреке којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се малолетна ВВ повери на чување, негу и васпитање оцу, уреде лични односи са мајком, те иста обавезе да доприноси издржавању малолетног детета плаћањем износа од 20.000,00 динара од подношења тужбе, а жалба тужиоца-противтуженог у наведеном делу **ОДБИЈА** као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П2 419/20 од 16.06.2023. године у ставовима другом, трећем, делу става четвртог којим је одбијен као неоснован евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тужилац тражио да се уреде лични односи малолетног детета са оцем, и обавезе тужилац да доприноси издржавању малолетног детета плаћањем износа од 20.000,00 динара, као и у ставу петом изреке, и предмет у наведеном делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, малолетна ВВ рођена ...2018. године, поверена је на старање мајци ББ која ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, уређени су лични односи малолетне ВВ са оцем, тако што ће дете виђати оца: сваког другог викенда почев од петка у 18,00 часова до недеље до 19,00 часова; сваког уторка отац ће преузимати дете из вртића у 15,00 часова и враћати у

19,00 часова мајци; четвртком када дете не проводи викенд код оца, отац ће преузимати дете из вртића у 15,00 часова и враћати у 19,00 часова мајци; током летњег одмора дете ће са оцем проводити два пута по 15 дана, тако и са мајком; зимски одмор 10 дана са оцем и 10 дана са мајком; сваки други државни и верски празник почев од 18,00 часова последњег радног дана до 19,00 часова последњег нерадног дана, наизменично, сваки други рођендан детета почев од 10,00 часова до 19,00 часова; дан очеве крсне славе са оцем, а дан мајчине са мајком. Ставом трећим изреке, обавезан је отац да на име свог доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа месечно износ од 30.000,00 динара почев од закључења главне расправе дана 16.06.2023. године па убудуће док за то постоје законски услови или се ова одлука не измени, сваког првог до петнаестог у месецу за текући месец исплатама на текући рачун законском заступнику мајци ББ. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се малолетна ВВ повери њему на чување, негу и васпитање, те уреде лични односи са мајком како је то ближе одређено у наведеном ставу, те обавезе тужена да доприноси издржавању малолетног детета плаћањем износа од 20.000,00 динара почев од подношења тужбе, те је одбијен и евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тужилац тражио да се уреде лични односи малолетне ВВ са оцем како је то ближе наведено у овом ставу изреке, те исти обавезе да доприноси издржавању малолетног детета плаћањем износа од 20.000,00 динара од пресуђења. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Наведену пресуду благовременом жалбом побијао је тужилац-противтужени, и то у целини из свих законских разлога. На жалбу тужиоца-противтуженог, благовремено је одговорила тужена-противтужиља.

Испитујући првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), који се примењује на основу одредбе члана 202 Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца-противтуженог делимично основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Побижана пресуда у ставу првом изреке не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју у својој жалби неосновано указује тужилац-противтужени јер садржи разлоге у погледу свих битних чињеница који су јасни и непротивречни. Због тога пресуда у наведеном делу нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у ванбрачној заједници током које је рођена малолетна ВВ дана ...2018. године. Услед несагласности до којих је долазило током трајања заједнице, а који су ескалирали инцидентом 21.02.2020. године (када је интервенисала и полиција), тужена је са дететом напустила заједницу и фактичка заједница је престала. Од прекида ванбрачне заједнице тужена-противтужиља се непосредно стара о детету. Првостепени суд, руководећи се најбољим интересом детета, применом члана 266 Породичног закона, проценио је да мајка препознаје развојне потребе и захтеве детета, те да је у могућности да на њих

адекватно одговори, да детету пружа неопходну негу, заштиту, безбедност, емоционалну сигурност, због чега је малолетно дете поверио на непосредну бригу и старање мајци како би иста самостално вршила родитељско право, применом чланова 68, 77 став 3 и 272 Породичног закона.

Наведена одлука првостепеног суда о самосталном вршењу родитељског права тужене-противтужиље, правилна је и на закону заснована, а последица је правилне оцене да је то у најбољем интересу малолетног детета о чему суд води рачуна применом одредбе члана 266 став 1 Породичног закона, коју је првостепени суд правилно применио, имајући у виду да то несумњиво произлази из налаза и стручног мишљења органа старатељства, не само с обзиром на низак календарски узраст детета, што тужилац-противтужени потенцира у својој жалби, већ и из разлога што мајка најбоље познаје потребе детета и која од престанка зајенице врши родитељско право. При томе, нема никакве сумње да и тужилац-противтужени има адекватне родитељске капацитете, како то произлази из налаза и мишљења органа старатељства, међутим, супротно наводима његове жалбе, према правилно прихваћеном мишљењу органа старатељства о чему су дати јасни разлози, предност је дата мајци како би самостално вршила родитељско право из разлога које у потпуности прихвата првостепени суд.

При томе се неосновано жалбом истиче да је за одлуку о самосталном вршењу родитељског права од пресудног значаја чињеница да је од допунског налаза и стручног мишљења органа старатељства па до дана закључења главне расправе, протекло скоро две године што се одражава на правилност одлуке о овом питању. Међутим, иако је малолетна ВВ у време закључења главне расправе била старија у односу на време када се орган старатељства последњи пут изјашњавао о питању ком родитељу треба поверити дете на самостално вршење родитељског права, иста је и даље ниског календарског узраста, а иако је у међувремену успоставила личне односе са оцем, одлука да дете треба поверити мајци на самостално вршење родитељског права није доведена у сумњу јер према мишљењу органа старатељства које се наводима жалбе не доводе у сумњу, мајка најбоље познаје потребе малолетног детета које је емоционално везано за мајку па би одвајање детета од мајке могло нарушити дететову психичку стабилност.

Како се ни осталим наводима жалбе тужиоца-противтуженог не доводи у сумњу правилност одлуке о поверавању мал. ВВ мајци на самостално вршење родитељског права, те одбијање његовог захтева да му се дете повери на чување, негу и васпитање, уреде лични односи са мајком, те иста обавезе да доприноси издржавању малолетног детета, наведена одлука је потврђена а жалба тужиоца-противтуженог у наведеном делу одбијена све ово применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку.

Међутим, одлука првостепеног суда о начину одржавања личних односа детета са тужиоцем-противтуженим, као и о висини доприноса за издржавање које би био у обавези да плаћа, за сада се не може прихватити као правилна с обзиром на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју основано у својој жалби указује тужилац-противтужени. Истовремено је због погрешне примене материјалног права и чињенично стање остало неутврђено.

Наиме, првостепени суд није прихватио налаз и стручно мишљење органа

старатељства према коме дете треба да ноћи код оца не само сваког другог викенда једну ноћ између петка и суботе, већ и недељом, као и у току радне недеље једну ноћ (када дете не проводи викенд код оца), када би отац имао обавезу да ујутру дете одводи у вртић. Ово стога што је проценио да ова одлука не би била у интересу детета, имајући у виду општепознате околности које се тичу удаљености очевог стана од вртића, као и проблеме у саобраћају, те чињеницу да честе промене пребивалишта нису у интересу детета које треба да зна које је његово стабилно окружење (пребивалиште).

Према одредби члана 270 Породичног закона, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, како би од одговарајућих стручњака добио стручно мишљење о питању које треба уредити, у конкретном случају о начину одржавања личних односа малолетног детета са родитељем са којим не живи. Иако није у обавези да уважи стручно мишљење наведених специјализованих уснова, дужан је да га затражи, те да на основу чињеница које утврди, применом истражног начела, процени који модел одговара најбољем интересу малолетног детета, водећи рачуна и о мишљењу малолетног детета о овом питању, сагласно одредби члана 65 став 1 Породичног закона. С обзиром да због удаљености места становања оца од вртића који дете похађа, према мишљењу органа старатељства нема никакве сметње да дете у данима када ноћи код оца устаје у 05,30 часова, дакле мало раније како би стизала на време у вртић, имајући у виду да је према њиховом мишљењу много важније то што ће дете проводити са оцем у дане када је одређено ноћење, сасвим су нејасни разлози првостепеног суда о томе да овакав модел одржавања личних односа који подразумева ноћење детета и током радне недеље, односно и у недељу на понедељак, није у најбољем интересу детета. Тачно је да се не могу пренебрегнути околности које прате живот сваког човека у великом граду, а које подразумевају могуће проблеме у саобраћају и потребу да због тога, како би се правилно планирало време, дете раније устаје како би постигло све оно што следи током дана. Међутим, с обзиром да је вредније да са оцем проводи време, него поштеда детета од раног устајања које, како се чини, може имати и позитивне стране (већу дисциплину и одговорност према обавезама), разлози првостепеног суда о овом питању чине се потпуно арбитрерним посебно ако се томе додају и аргументи првостепеног суда да би у случају прихватања модела предложеног од стране органа старатељства то значило честу промену пребивалишта детета које треба да зна које му је стабилно окружење. Стабилно окружење малолетне ВВ јесте уз стабилне родитеље који могу да адекватно одговоре на развојне и емоционалне потребе малолетног детета, па с обзиром да узајамно уживање родитеља и детета у међусобном контакту, представља основни елемент породичног живота, па према томе право не само детета већ и родитеља, а свако ускраћивање права родитеља да контактира своје дете, мешање у породични живот зајемчен чланом 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, паушални разлози дати од стране првостепеног суда о овом питању и дететовом најбољем интересу, за сада се не могу прихватити.

За сада се не може прихватити ни одлука о доприносу туженог у издржавању малолетног детета у износу од 30.000,00 динара месечно. Наведену одлуку првостепени суд донео је применом одредби чланова 154 и 160 став 1 и 4 Породичног закона с обзиром да је проценио да укупне потребе малолетне ВВ износе на месечном

нивоу 60.000,00 динара и обухватају уобичајене потребе за одећом, обућом, хигијеном, исхраном, потребе за играчкама и другим активностима ван вртића, рођенданима и др., да малолетно дете похађа и вртић у којем има додатне активности: енглески језик, плес, атлетику, све укупно у износу од 11.000,00 динара месечно. Према томе, с обзиром да је одредио да тужени доприноси издржавању малолетне ВВ плаћањем месечног износа од 30.000,00 динара, а да се дететове укупне потребе могу подмирити плаћањем износа од 60.000,00 динара, сматрао је да су могућности родитеља једнаке.

Према одредби члана 160 став 3 Породичног закона, могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања. Иако родитељи малолетне ВВ остварују зараду у истој висини (90.000,00 динара), тужила је поред стана у којем живи власник још једног стана у ..., као и стана у ... од кога повремено остварује приходе издавањем што првостепени суд није имао у виду приликом доношења одлуке о висини доприноса тужиоца-противтуженог.

Осим тога, при одлучивању о висини издржавања малолетног детета, првостепени суд није имао у виду одредбу члана 162 став 3 Породичног закона која прописује да ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања. Наведена одредба омогућује суду да висину издржавања за дете додатно прилагоди-не само општим критеријумима о потребама повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања, већ и условима живота родитеља, његовим материјалним, радним и друштвеним условима живота као и могућности задовољења духовних потреба. То значи да уколико услови живота родитеља омогућавају виши стандард, висину издржавања за дете првостепени суд одредиће спрам те чињенице, која ће детету омогућити да задовољава и потребе које нису нужне али су потребне и које омогућавају детету да њиховим задовољавањем проширује знања, остварује социјалне контакте и културне потребе, попуњава време игром и рекреацијом. Међутим, уколико је стандард родитеља као дужника издржавања нижи с обзиром на сопствене могућности, то мора утицати на висину издржавања која због свега наведеног зависи од укупних услова живота и рада родитеља.

Ако се има у виду чињеница да родитељи малолетне ВВ имају зараду у висини од око 90.000,00 динара која представља њихова редовна месечна примања, ако се има у виду висина просечне месечне зарада запослених у граду Београду, нејасно је како потребе малолетне ВВ могу на месечном нивоу износити 60.000,00 динара јер то је несумњиво изнад стандарда родитеља, посебно ако се има у виду низак календарски узраст детета. При томе је првостепени суд ове потребе паушално утврдио без јасног навођења колико оне појединачно на месечном нивоу износе.

Имајући у виду све напред наведено, одлука првостепеног суда о начину одржавања личних односа малолетне ВВ са оцем, као и о висини његовог доприноса за издржавање малолетног детета морала је бити укинута на основу одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 Закона о парничном поступку, а истовремено и одлука о трошковима парничног поступка јер слободна оцена на основу које се доноси ова одлука применом одредбе члана 207 Породичног закона, а која се даје на основу разлога правичности,

може уследити тек по окончању расправљања о захтевима странака.

На новој главној расправи првостепени суд утврдиће какав модел одржавања личних односа малолетне ВВ са оцем представља модел у њеном најбољем интересу, о чему ће сагласно одредби члана 270 Породичног закона поново затражити налаз и стручно мишљење органа старатељства или, уколико оцени да је то потребно и друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима сагласно одредби члана 270 Породичног закона, водећи рачуна да је у споровима у вези са породичним односима дужност суда да ради утврђивања чињеница на које су се странке позвале, односно које ниједна странка није изнела, изведе и оне доказе које странке нису предложиле ако сматра да су те чињенице од значаја за одлуку, а своју одлуку о овом питању образложиће јасним и непротивречним разлозима.

Затим ће утврдити све критеријуме битне за одређивање издржавања прописане одредбом члана 160 Породичног закона: потребе малолетног детета као повериоца издржавања, као и могућности његових родитеља као дужника издржавања, при чему ће и потребе и могућности индивидуално посматрати, процењујући их на конкретан начин, све ово применом одредбе члана 160 став 2 и 3 Породичног закона. Када утврди могућности оба родитеља, процениће да ли су њихове могућности у односу на потребе малолетног детета, једнаке или су могућности једног родитеља веће, односно мање, а водиће рачуна и о минималној суми издржавања (члан 160 став 1 и 4 Породичног закона), као и о томе да висина издржавања коју одређује треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (члан 162 став 2 Породичног закона). Када расправи све чињенице од значаја за одлуку о издржавању малолетног детета, донеће нову на закону засновану одлуку у којој ће изнети јасне и непротивречне разлоге.

Имајући у виду све напред наведено, донета је одлука као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Ирена Вуковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић